

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ
ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
Γ' ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ' ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
Παρασκευή 7 Ιουνίου 2019

Α₁. Στο συγκεκριμένο απόσπασμα από το βιβλίο του Ν.Β. αναλύεται η έννοια της δημοκρατίας με βάση τις αξίες που τη συναποτελούν. Ως θεμέλιο της δημοκρατίας τοποθετεί την ειρήνη, διευκρινίζοντας πως κάθε μορφή μισαλλοδοξίας καθώς και η άσκηση βίας λειτουργούν διαλυτικά στο δημοκρατικό τρόπο ζωής. Παράλληλα, τονίζει την αξία της ελευθερίας έκφρασης, της πολυφωνίας από την οποία γεννιέται αναίμακτα το καινούριο. Στο τέλος ο συγγραφέας καλεί τους νέους να αντιληφθούν το ήθος που απαιτείται για να ζουν οι άνθρωποι αδελφομένοι κάνοντας μια αναφορά στη Γαλλική Επανάσταση, ώστε να γίνει συνειδητή η κοινή των ανθρώπων μοίρα.

Λέξεις: 93

Β₁.

α. Σωστό β. Λάθος γ. Σωστό δ. Σωστό ε. Λάθος

Β₂.

α, β) Ο συγγραφέας επικαλείται την αυθεντία του Καρλ Πόπερ, φιλοσόφου του 20^{ου} αιώνα, ο οποίος θεωρεί δημοκρατική την εξουσία που δεν προβαίνει σε αιματοχυσίες. Μέσω αυτής της επίκλησης ο συγγραφέας στηρίζει την δική του άποψη σύμφωνα με την οποία βασικό δημοκρατικό ιδανικό είναι η «μη βία». Στη συνέχεια του κειμένου, ο συγγραφέας επικαλείται τον Χέγκελ, φιλόσοφο του 19^{ου} αιώνα, ο οποίος στο έργο του «Φιλοσοφία της Ιστορίας» χαρακτήρισε την Ιστορία ως «απέραντο σφαγείο». Με τον χαρακτηρισμό αυτό του Χέγκελ ο συγγραφέας ενισχύει την δική του άποψη κατά την οποία ιδανικό της δημοκρατίας είναι η αδελφότητα.

Β₃.

α)

1. «... δεν ξεχνώ τη διδαχή/κήρυγμα του Καρλ Πόπερ ...».
2. «... γίνονται αντικείμενα χλευασμού/ σαρκασμού, ειρωνείας...».
3. «... εισήγαγαν στην ιστορία τρόπους συμβίωσης/συνύπαρξης ...».
4. «... αυτός που μας αντιπολιτεύεται/εναντιώνεται ...»

β)

1. «απέραντο σφαγείο»: Η γλώσσα λειτουργεί ποιητικά (παρομοίωση). Νεκροταφείο.
2. «φωτίζει την πορεία μας»: Η γλώσσα λειτουργεί μεταφορικά (μεταφορά). Προσανατολίζει, οδηγεί.

B4.

α)

- (i) Αφού η δημοκρατία είναι ... «ενεργούς πολίτες»;
(ii) Ποτέ μου δεν ξεχνώ τη διδαχή ... χωρίς αιματοχυσίες.
- (i) Θέλετε να δοκιμάσουμε να τις απαριθμήσουμε;
(ii) Δεν χρειάζονται παραδείγματα· το έχουμε καθημερινά μπροστά στα μάτια μας.

β) Εντός παρενθέσεως ο συγγραφέας κάνει τη σύνδεση της έννοιας “αδελφότητα” με την έκφρασή της στα γαλλικά (fraternite), επεξηγώντας ότι πρόκειται για το ιδανικό που εκφράστηκε στη Γαλλική Επανάσταση.

γ) Η συγκεκριμένη πρόταση είναι συνταγμένη σε ενεργητική φωνή.
Η μετατροπή της σε παθητική φωνή: «... Μόνο στη δημοκρατία επιτρέπεται η διαμόρφωση και η εξάπλωση ειρηνικών επαναστάσεων...»

Γ1.

Η παρούσα παραγωγή λόγου είναι ενδεικτική ως προς το περιεχόμενο και το ύφος.

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ:

Άρθρο → τίτλος

Πρόσωπο: κυρίως α' πληθυντικό

Ύφος: ημιεπίσημο, κάποια στοιχεία ζωντάνιας, προφορικότητας, αφού το άρθρο θα δημοσιευτεί σε ηλεκτρονική σχολική εφημερίδα.

Τίτλος: Πολίτες ή “ιδιώτες”;

1^η παράγραφος

Πρόλογος:

Επιλέγω κάποια αφορμή με βάση την οποία εκφράζω τις απόψεις μου για το συγκεκριμένο θέμα (π.χ. ελλιπής συμμετοχή στις εκλογές, μισαλλόδοξες τοποθετήσεις «δημοκρατικών» προσώπων...)

Θέμα: πολίτης και δημοκρατία.

Θέση: απαιτείται η διαμόρφωση δημοκρατικού ήθους, που θα διέπει την καθημερινότητα των ανθρώπων. Η συμβολή του σχολείου στη διαμόρφωσή του είναι σημαντική.

Κύριο μέρος:

α) ενέργειες με τις οποίες ο πολίτης κάνει πράξη τη δημοκρατία στην καθημερινότητά του

2^η παράγραφος

Θεματική περίοδος: έγκαιρη, έγκυρη, αντικειμενική ενημέρωση είναι η προϋπόθεση για τη σοβαρή ενασχόληση με τα κοινά.

- Έλεγχος της εγκυρότητας των πηγών ενημέρωσης – πληροφόρησης (να είναι αρμόδιες, διασταυρωμένες ...), ώστε να μην γίνονται οι πολίτες υποχείρια της προπαγάνδας.
- Αξιολόγηση με χρήση κατάλληλων κριτηρίων της πραγματικότητας, των δημοσίων πραγμάτων, ώστε ο πολίτης να διαμορφώνει νωπά, προσωπικά τις απόψεις του κι όχι να υιοθετεί άκριτα απόψεις άλλων ή στερεότυπα.
- Έτσι με την πνευματική του ελευθερία και με βάση την ιδεολογία που με ελευθερή βούληση έχει επιλέξει, διαμορφώνει τη δημοκρατική του στάση, που δεν μπορεί παρά να διέπεται από τις βασικές δημοκρατικές αξίες:

3^η παράγραφος

Θεματική περίοδος: βασικές δημοκρατικές αξίες που κάνει πράξη στην καθημερινότητά του ο πολίτης.

- Σεβασμός στα δικαιώματα (παραδείγματα).
- Ανεκτικότητα (≠ρατσισμός).
- Αξιοκρατία (παραδείγματα που παραπέμπουν σε απομάκρυνση από την αναξιοκρατική διαδικασία του ρουσφετιού και των πελατειακών σχέσεων).
- Απόρριψη της βίας, λεκτικής ή σωματικής → διάλογος και όχι χαστικές αντιπαραθέσεις, δηλαδή, περισσότερο ευτελείς καυγάδες και λιγότερο συζητήσεις.
- Όχι στην παθητικότητα, την γκρίνια, τη μιζέρια. Ο δημοκρατικός άνθρωπος είναι αισιόδοξος, αμφισβητεί κάθε κακώς κείμενο, ενεργοποιείται για να αλλάξει ό,τι είναι προβληματικό.

β) δράσεις με τις οποίες το σχολείο μπορεί να συμβάλλει στη διαμόρφωση ενεργών πολιτών με δημοκρατικό ήθος

4^η παράγραφος:

Εντός του σχολείου:

- Ενίσχυση των κλασικών σπουδών (ο αρχαίος ελληνικός λόγος, η δομή της ελληνικής γλώσσας γενικότερα, η επίγνωση της σχέσης μας με την ιστορία του τόπου μας, οδηγούν σε δημοκρατική σκέψη και διαμόρφωση δημοκρατικού ήθους).
- Η δημιουργικότητα στα πλαίσια του μαθήματος ενισχύει τη φαντασία, απελευθερώνει το πνεύμα...
- Ενθάρρυνση των μαθητών ώστε να εκφράζουν ελεύθερα (όχι ασύδοτα) τη γνώμη τους.
- Ο διάλογος είναι το κατεξοχήν δημοκρατικό μέσο, συνεπώς η μαιευτική μέθοδος του Σωκράτη, ο λόγος κι ο αντίλογος, το επιχείρημα και το αντεπιχείρημα διαμορφώνει δημοκρατικό ήθος.

5^η παράγραφος:

Ειδικότερα η πολιτικοποίηση των μαθητών:

- Η λειτουργία του θεσμού των συμβουλίων (5μελή, 15μελή) και η διαδικασία εκλογής τους θα πρέπει να αντιμετωπίζονται με σοβαρότητα από το σχολείο ώστε να διαμορφώνουν πολιτική συνείδηση στο μαθητή, πράγμα το οποίο δε συμβαίνει, καθώς οι διαδικασίες δεν τηρούνται, η καλπονοθεία είναι συνηθέστατη, με αποτέλεσμα να παραποιείται η έννοια των εκλογών και οι κανόνες που πρέπει να τις διέπουν.
- Η προβολή προτύπων που γίνεται στους μαθητές πρέπει να σχετίζεται και με κριτήρια δημοκρατικά (εκτός από Ράμπο υπάρχει κι ο Περικλής, που αποκαλεί στον Επιτάφιό του τους ιδιωτεύοντες «αχρείους»).

6^η παράγραφος

Επίλογος

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ
ΑΡΕΤΗ ΚΑΠΡΑΛΟΥ
ΕΚΘΕΣΙΟΛΟΓΟΣ - ΠΟΛΙΤΕΙΟΛΟΓΟΣ

ΔΥΝΑΜΙΚΟ
ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΟ